



зірка інтелектуального кіно

ДЖЕК НІКОЛСОН

КІНО
ТЕАТР

Обличчя

Джек Ніколсон (1937) - актор, який створив мистецтво поза грою відчужених одинаків, з'явившись в ролі другого плану в "Легкому вершнику" (1969). Він відразу став зіркою інтелектуальних фільмів. Часто відзначений Оскарами Ніколсон вже мав тривалу кінокар'єру перед тим, як він став відкриттям для критиків та масової аудиторії. Протягом того часу він грав, писав сценарії, був режисером і навіть продюсером недорогих картин. Як і Роберт Де Ніро, Ніколсон завжди намагався змінити свою зовнішність в кожному новому фільмі, навіть якщо потрібно було виглядати незіркою. І як Де Ніро, суперзірка Ніколсон повністю віддавався навіть другорядним ролям, за умови, якщо вони були наповнені змістом.

Батько Ніколсона був алкоголіком, який покинув сім'ю ще до народження сина. Хлопчика виховувала бабуся, яка була власницею салону краси в Нью-Джерсі. На противагу сучасним акторам, які позакінчували коледжі, Ніколсон не мав вищої освіти. Його перше знайомство з кіно відбулося під час візиту до матері у Лос-Анжелесі, коли хлопцеві було лише 17 років. Акторство притягувало майбутню зірку і, приєднавшись до групи театру Players Ring, він почав свою кар'єру.

Спочатку були спроби на телебаченні, і згодом Ніколсон почав з'являтися у фільмах. Його дебютом стала провідна роль у низькопробному фільмі Роджера Коршана "Вбивця дитини, що плаче" (1958). Протягом наступних 10 років актор продовжує працювати з Коршаном. Дивно, що в той час, коли відомі сценаристи і режисери, зокрема Френсіс Форд Коппола, Пітер Богданович, Джонатан Демме та інші, починали з критики школи кіно Роджера Коршана, Ніколсон - єдиний з акторів, хто сам почав це робити. Серед спільних проектів Ніколсона і Коршана "Дика їзда" (1960), "Маленький магазин жахів" (1961), "Терор" (1963), "Во-

рон" (1963), "Різня у день святого Валентина" (1967). До фільму "Подорож" (1967) Ніколсон сам написав сценарій.

Актор не обмежувався роботою з Коршаном протягом тривалого просування крізь хащі кінематографа. Час від часу він з'являвся в маленьких ролях у таких фільмах, як "Стадс Леніган" (1960), "Знак Пульвер" (1964). Справжнє піднесення актора почалося з співпраці з режисером і продюсером Монте Хелманом. У цій співпраці Ніколсон був і актором, і сценаристом та іноді продюсером. Разом вони створили "Політ до Фурії" (1964), "Відвідини Хірвіндта" (1965), "Стрілянина" (1965).

Після картини "Голова" (1968) Ніколсон взявся за другорядну роль покинутого усіма адвоката в "Легкому вершникові", яка ніби-то не повинна була відрізнятися від інших у моторно-психонаркотичних фільмах, у яких знімався актор. Та несподівано ця картина стала неперевершеним хітом 1969 року, і саме вона принесла Ніколсонові Оскара за роль другого плану і піднесла його на вершину популярності.

Після цього актора відразу запросили на роботу до мюзиклу за участю Барбари Стрейзанд "Ясного дня ви можете бачити завжди" (1969). У Ніколсоновій ніші з'явилося місце для бунтівного аутсайдера, і саме над варіацією цього типу актор продовжував працювати, і саме ця робота остаточно закріпила за ним статус зірки, після того як вперше його було названо найкращим актором у фільмі "П'ять легеньких ламтиків" (1970).

З того часу, коли Ніколсон потрапив до зоряного олімпу, його картини були певним викликом аудиторії. І його комерційні невдачі були результатом того, що фільми випереджали час і були розраховані на інше сприйняття. "Статеві зносини" (1971), "Безпечне місце" (1971), "Король марвінських садів" (1972), "Остання деталь" (1973), "Пасажир"

(1975), "Кердан" (1982) - були ризикованими проектами, хоча фільм "Статеві зносини" мав успіх, а за "Останню деталь" Ніколсон отримав Оскара.

Після цих провалів знову прийшов час слави й успіху. Робота у фільмі Романа Поланського "Китаймісто" (1974) врятувала зірку Ніколсона від скочування з небосхилу і принесла ще одного Оскара. А згодом, у 1975 році, нечуваний успіх у касовому фільмі "Політ над гніздом зозулі". Картина забрала 5 найвищих нагород Оскара і Джека Ніколсона було відзначено нагородою Академії "Кращий Актор".

Протягом другої половини 70-х років актор з'являється у менших ролях, та не менш цікавих фільмів. За цей час була робота в рок-мюзиклі "Томмі" (1975), гра разом із Робертом Де Ніро в "Останньому велетні" (1976), з Уореном Ветті в "Червоних" (1981), з Ширлі Маклейном у "Періоді ласки" (1983). В цей час Ніколсон починає досить обережно ставитися до вибору ролей. Акторові пощастило зіграти зі своїм ідолом Марлоном Брандо у фільмі "Прорив Міссурі" (1976), працювати з провідним кінорежисером Стенлі Кубриком у фільмі "Сяучий" (1980), залишити незабутній слід в картині "Поштар завжди дзвонив двічі" (1981) та зіграти з однією з найталановитіших акторок Меріл Стріп у фільмі "Печеня" (1986). Хоча ці фільми були некомерційними, та гра актора була високо оцінена. Комерційний успіх середини та кінця 80-х йшов поряд з неоднозначною репутацією актора, що не завадило йому користуватися неабиякою популярністю після фільмів "Честь Пріззи" (1985) та "Відьми Іствіка" (1987).

Шалений успіх приніс Джеку Ніколсону репутацію одного з найсерйозніших та найбільш оплачуваних акторів Голлівуду.

*"The Encyclopedia of Hollywood".
Ольга Лотоцька.*